

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Windvisie Gelderland

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

21 augustus 2014 / rapportnummer 2934-28

1. Oordeel over het MER en de aanvulling daarop

De provincie Gelderland heeft een ontwerp-structuurvisie Windvisie Gelderland (verder Windvisie) opgesteld en geeft hiermee invulling aan de afspraken met het Rijk over windenergie. Ter onderbouwing van de besluitvorming over de Windvisie is een PlanMilieueffectrapport (PlanMER) opgesteld. De Windvisie en het PlanMER hebben van 14 mei tot en met 27 juni 2014 ter inzage gelegen.

De Commissie voor de milieueffectrapportage (verder de Commissie)¹ heeft op 31 juli 2014 een Voorlopig toetsingsadvies over het PlanMER uitgebracht. De Commissie gaf daarin aan dat het MER veel nuttige informatie bevatte, maar dat voorafgaand aan de definitieve besluitvorming de volgende aanvullende milieu-informatie gewenst was:

- een milieubeoordeling van locaties die in het PlanMER Windvisie zijn genoemd als “autonome ontwikkelingen in onderzoek”²;
- een uitgebreidere toelichting op het zoekproces naar nieuwe locaties in Gelderland en de wijze waarop de milieu-informatie daarbij een rol heeft gespeeld.

Voor een toelichting op het oordeel over het PlanMER verwijst de Commissie naar het Voorlopige toetsingsadvies.

De provincie heeft op 15 augustus 2014 een Aanvulling PlanMER Windvisie provincie Gelderland aan de Commissie ter toetsing voorgelegd.

De ‘autonome’ locaties zijn in hoofdstuk 2 van de Aanvulling op dezelfde wijze als de locaties uit hoofdstuk 6 van Het PlanMER beoordeeld en vergeleken. Daarbij is gebruik gemaakt van en voortgebouwd op de reeds lopende (milieu)onderzoeken voor deze locaties. De Aanvulling is goed van kwaliteit en prettig leesbaar, het kaartmateriaal is goed verzorgd.

Hoofdstuk 3 van de Aanvulling geeft een korte toelichting op het zoekproces dat heeft geleid tot het voorkeursalternatief dat in de Windvisie is opgenomen. Uit deze toelichting blijkt dat bestuurlijk draagvlak een doorslaggevende rol heeft gespeeld bij de uiteindelijke keuze.

Het oordeel van de Commissie is dat **het PlanMER en de Aanvulling tezamen de essentiële informatie bevatten** om een besluit te kunnen nemen over de Windvisie waarin het milieubelang volwaardig wordt meegewogen, echter **met de volgende kanttekening voor de locatie Wageningen**.

De locatie Wageningen is een van de locaties die staat op de lijst van ‘autonome ontwikkelingen in onderzoek’. Uit de Aanvulling komt naar voren dat significant negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden bij ontwikkeling een windpark op deze locatie niet kunnen worden

---

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 bij dit advies en op www.commissiemer.nl.

² Dit zijn locaties waarnaar al wel op grond van eerdere beleidsmatige afwegingen reeds onderzoek plaatsvindt en heeft plaatsgevonden, maar die nog niet zijn vastgelegd in besluiten en dus onderdeel zijn van het ‘voornemen’ dat in de Windvisie wordt vastgelegd.

uitgesloten. De locatie krijgt daarom voor dit criterium een rode score (--). Desondanks ontbreekt in de Aanvulling een Passende beoordeling³ waarin aannemelijk wordt gemaakt dat er effectieve maatregelen mogelijk zijn waarmee aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden zijn uit te sluiten. Daarmee is onvoldoende onderbouwd, waarom deze locatie voorkomt op de lijst van zoeklocaties voor windenergie.

De Commissie is gewezen op een Verkennend onderzoek⁴ dat nader ingaat op de materie. Dit onderzoek wijst vooral op grote risico's voor overwinterende ganzen en eenden, en daarmee op significante gevolgen voor het Natura 2000-gebied Neder-Rijn (thans Rijntakken). Er worden mitigerende maatregelen in beeld gebracht om dit te ondervangen: minder turbines, grotere afstand tussen turbines, stilstandvoorzieningen etc. Hoewel in de vervolgfase nog veel en veel uitgebreider onderzoek nodig zal zijn om onder deze omstandigheden de uitvoerbaarheid van het windpark bij Wageningen te onderbouwen, acht de Commissie de extra informatie uit het Verkennend onderzoek voor het besluit over de Windvisie toereikend. Zij adviseert het onderzoek bij de stukken te voegen.

2. Aanbeveling voor de besluitvorming

De opmerkingen hieronder hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen en zijn overgenomen uit het eerdere Voorlopige toetsingsadvies. De Commissie wil met onderstaande aanbevelingen een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

Kansrijke locaties voor extra ontwikkeling

Naast het voorkeursalternatief (VKA) met een aantal relatief kleine locaties heeft de Provincie in een parallel proces ook zelf een aantal kansrijke locaties voor windenergie uitgewerkt. In tegenstelling tot de relatief kleine locaties uit voorkeursalternatief betreft het hier grotere locaties. Deze locaties kunnen worden ingezet indien de realisatie van de locaties uit het VKA achterblijft. Daarnaast zijn de grote locaties bedoeld als lange termijn doelstelling richting energieneutraliteit.

De Commissie constateert op basis van de effecttabel die voor de kansrijke locaties is opgesteld (samenvatting PlanMER, pagina 13 tabel S3, alternatief 2) dat deze veelal beter scoren op milieuaspecten dan de locaties uit het VKA.

Zij adviseert bij het besluit over de Windvisie inzichtelijk te maken hoe de argumenten van bestuurlijk draagvlak van de locaties uit het VKA zich verhouden tot de milieueffecten van de locaties uit alternatief 2.

---

³ De Aanvulling geeft aan dat nader onderzoek nodig zal zijn. Het is op zich juist dat bij een definitief besluit over de daadwerkelijke ontwikkeling van de locatie verder uitgewerkt onderzoek nodig zal zijn, maar dat kan niet in de plaats komen van de verplichting om op PlanMER-niveau de realiseerbaarheid van de locatie aannemelijk te maken.

⁴ Smit R & H. Prinsen. 2014. Verkennend natuuronderzoek windparklocatie Havenkanaal, gemeente Wageningen. Bureau Waardenburg. Dit onderzoek geeft relevante Passende beoordeling-informatie.

Natura 2000-gebieden

Locaties die significante gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden maken geen deel uit van het VKA. Indien wordt overwogen bepaalde in het PlanMER besproken kansrijke locaties in een later stadium alsnog toe te voegen aan de windvisie, ondersteunt de Commissie de conclusie in het PlanMER dat voor G1 (Harderwijk/Ermelo) een Passende beoordeling aan de orde is omdat significante gevolgen voor die locatie niet vooraf worden uitgesloten.

EHS-gebieden

De locatie Neerijnen (G5z) maakt deel uit van het VKA. Deze locatie bevindt zich deels in het Gelders Natuurnetwerk (GNN is de EHS), waarvoor 'het nee-tenzij'-beginsel geldt. Het PlanMER geeft aan dat er (met passen en meten) mogelijkheden zijn de GNN-gebieden buiten beschouwing te laten, waarmee strijdigheid met de Omgevingsverordening kan worden vermeden. Omdat het hier over weidevogel- en ganzenfoerageergebieden gaat, vraagt de Commissie bij de vervolgbesluitvorming aandacht voor het risico van externe werking⁵, waarbij ook een conflict met de Flora- en faunawet aan de orde kan zijn.

Landschap

De Commissie is van oordeel dat de effectbeoordeling landschap op het gekozen schaalniveau en detailniveau navolgbaar en goed is uitgewerkt. Voor de vervolgfase geeft de Commissie als aandachtspunten mee om te onderzoeken of het mogelijk is, met name binnen de grotere locaties, door middel van andere configuraties (dubbele lijnen) en het verruimen van het plangebied het aantal turbines dat binnen een locatie kan worden geplaatst, te optimaliseren.

Veiligheid en geluid

Diverse locaties scoren negatief (dubbel min) op woningen en/of veiligheid, een aantal daarvan komt terug in het VKA. Deze locaties lijken op basis van de negatieve scores moeilijk te realiseren. In het PlanMER worden geen mitigerende maatregelen uitgewerkt waarmee effecten kunnen worden beperkt en realisatie in de toekomst mogelijk is. De Commissie adviseert bij het besluit aan te geven of de locaties die dubbel min scoren met mitigerende maatregelen uitvoerbaar zijn. De invulling van deze maatregelen kan in een volgende fase van vervolgbesluitvorming worden uitgewerkt.

---

⁵ In dit geval ingrepen buiten het GNN, die gevolgen kunnen hebben voor natuurwaarden (vogels en/of vleermuizen) in de EHS. De verstoringsafstand bedraagt tenminste 300 meter. De externe werking hoeft niet per definitie deel uit te maken van de 'nee tenzij-toets' (die is per provincie verschillend) maar externe werking op de EHS is altijd belangrijke milieu-informatie.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Gedeputeerde Staten van Provincie Gelderland

Bevoegd gezag: Provinciale Staten van provincie Gelderland

Besluit: vaststellen van een structuurvisie

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie D 22.2

plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit: De windvisie geeft aan hoe de Provincie Gelderland invulling geeft aan haar ambities voor betrouwbare, betaalbare en hernieuwbare energievoorziening en energieneutraliteit in 2050 en de doelstelling voor de hoeveelheid te realiseren windenergie voor 2020 van 230,5 megawatt (MW) zoals afgesproken met het Rijk.

Bijzonderheden: De windvisie is een uitwerking van het thema windenergie zoals opgenomen in de Omgevingsvisie Gelderland. Voor de windvisie en het plan-MER is geen aparte notitie reikwijdte en detailniveau opgesteld, maar wordt verder gewerkt op basis van de notitie R&D en het plan-MER zoals opgesteld in het kader van de m.e.r.-procedure Omgevingsvisie Gelderland.

Procedurele gegevens:

kennisgeving MER in GLD. persbericht van: 24 april 2014

ter inzage legging MER: 12 mei tot en met 27 juni 2014

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 24 april 2014

voorlopig toetsingsadvies uitgebracht: 31 juli 2014

aanvulling op het MER ontvangen: 15 augustus 2014

toetsingsadvies uitgebracht: 21 augustus 2014

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. ir. P. van der Boom

mw. drs. M. van Eck (secretaris toetsing aanvulling)

dhr. drs. R. Meeuwsen (secretaris toetsing)

dhr. ing. C.P. Slijpen

mw. M.A.J. van der Tas (voorzitter)

dhr. ing. R.L. Vogel

dhr. drs. G. de Zoeten

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel

7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke

aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Windvisie Gelderland (1^e actualisering Omgevingsvisie) (MER)
- Windvisie Gelderland (1^e actualisering Omgevingsvisie) (Plan), 22 april 2014
- Toelichting en planMER Windvisie provincie Gelderland (samenvatting)
- Aanvulling op het planMER Windvisie provincie Gelderland (15 augustus 2014)

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 3 juli 2014 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar (Voorlopige) advies verwerkt.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Windvisie Gelderland en de aanvulling daarop

ISBN: 978-90-421-3967-1

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

